

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

11. august 2014

UKA 2014/114

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Nunatta kujataani aatsitassat uran-mik akullit aamma qinngornernik ulorianartunik akullit allat, soorlu aamma Flour ilanngullugu piiarneqalissagaluarpata aatsitassat sinnikuinik aammalu piaanermi sinnikunut (tailings) mingunnaqisunik Nunatta kujataani eqqaaveqartinneqarsinnaanerisa inerteqqutaalersinnissat siunertaralugu Naalakkersuisut suliniuteqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut

Inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinnerat iluatsillugu siunnersuut pingaarutilik suliassanngortippara. Ersersikkumasara tassaavoq Inatsisartunut ilaasortat inuttut taasinerikkut aalajangissagaat, ukiuni aggersuni inuit Nunatta kujataani najugaqartut qanoq avatangii-seqarlutik najukkaminni inuutinneqarnissaannut assut aalajangiisumik. Inatsisartut aalajangissavaat inuit Narsami najugaqartut, aamma Narsap qanittuani minguitsumi savaateqarnermik inuussutissarsiuqartut qanoq ingerlajumaarnerannut assut sunniuteqartussamik.

Ilanngullugu eqqaarusuppara aasaq manna savaateqarnermik nunalerinermillu inuussutissarsiuqartut ataatsimeersuarnerminni aalajangiummassuk Nunatta kujataani aatsitassat uran-mik qinngornernillu ulorianartunik akullit eqqaaveqarnissat akerlilermassuk. Isumaqatigiinneq pivooq uran-mik piaanissamat akerliuneq tapersersuinerluunniit apeqqutaattinnagu.

Pineqartulli qiterisaa isumaqatiginarpoq, tassalu najukkami inuit navialisinnginnissat avatangiiisillu minguitsuutinnissat, aamma kinguaassatta nunamik minguitsumik kingornutas-saqarnissat, taakkualu mingutsaaliuinermut aningaasartuutunik aamma kingornutassinnginnissat, taamatullu savaateqarnermik nunalerinermillu inuussutissarsiuqartut ukiuni 100-likkaani kalaallit namminneq naqqaniit ineriartortissimasaat akornusernagu ineriartorteqqinnissannut akornuserneqannginnissaa. Savaatillit isummernerat assortoruminaatsoq assut ilalernartippara.

Uanga nammineq siunnersuuteqartutut Uran-mik piaanissaq akerlerilluinnarakku naluneqanngilaq. Naluneqanngilaq aatsitassat qinngornillit nunami inuuffigisatsinni piiarneqarnissat, eqqaaveqartinneqarnissat, ulluinnarnilu inuit najukkaminni inuuneranni pitsaanngitsumik sunnerneqarnerungaalersinneqarnissat akerlerilluinnarakku. Uran-mik piaanissamat isumaqataasut ataqqivakka isummersoqatiginissaanullu tikilluaqqakka.

Illoqarfik Narsaq tassaasariaqanngilaq inuit najugaat qinngornernik ulorianartunik eqqaavioq.

Isumaqarpunga isumaqatigiissutigisinnaagipput Uran-mik piaanegaq kisimi suliffissanik pilersitsivissatuaanngitsoq. Tamatta nalunngilarput aatsitassarsiorniat suliffissanik pilersitseqatigissallugit atorluarsinnaagatsigit, akerlianilli aamma nalunngilarput uagut Nunatsinni nammineq suliffissanik pilersitsisinnaagatta – inuiannik allanit isumalluuteqanngikkaluarluta. Taamaammatt aatsitassarsiorniat piunasaat kisiisa aallaaviginagit inuiattut uagut nammineq piunasaqaatitta qanoq naapitinneqarsinnaanerattat pikkoriffiginerusariaqarparput.

Pisariaqarluinnarpoq uran aamma aatsitassat allat qinngornernik ulorianartunik akullit inuit nunami najugaqarfigisaanni siammartertussanngorlugit sammineqannginnissaat. Minnerunngitsumik aatsitassaq fluor nunarsuatsinni aatsitassarsiorfiusimasuni misillittagaqarfigineqarsimanngisaannartoq eqqarsaatigalugu, kisiannili piiaanermi aamma inuit peqqissusaannut navianarluinnarsinnaasoq. Taamaammat pisariaqarpoq navianarsinnaasut pissusiviusullu misissoqqissaarneqarnissaat inoqatitta sioqqutsisumik illersorneqarnissaat qulakkeerneqarsinnaaqullugu.

Siunnersuutigaara illoqarfik Narsaq, aammalu Narsami innuttaasut uran-mik aningaasarsiorumanerup tappiillisitsigaluttualersup siunissaarutsissanngikkaai. Massakkulli savaatillit ataatsimoorlutik isummernerat siunissartillu pillugu kissaatigisaat tapersertariaqarparput siunnersuut matumani saqqummiunneqartoq aqqutigalugu.

Neriullunga Inatsisartunut ilaasortat oqallinnermi isummersoqatigiinnerat katersuuffiusumik angusaqarfiusinnaassasoq. Oqallilluarnissassinik kissaallusi siunnersuut saqqummiuppara.

Pisortani aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassa

Siunnersuut naapertorlugi aatsitassat pillugit inatsit ilusilersorneqassappat tamanna aningaasartuutitaqassaaq. Naatsorsuutigineqanngilarli aningaasartuutit ukiumoortumik inummut AC-mut atorfeqartitamut aningaasartuutaasartut sinnerumaarai.

Namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassa

Siunnersuutigineqartoq akuersissutigineqassagaluarpat takorloorneqarsinnaavoq ingerlatseqatigiiffiit aningaasartuutigiumaagassat qaffassinnaassasut taamaalillutillu suliniutiginiakkat imminnut akilersinnaanerat aamma ajornarnerulersinnaalluni.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassa

Siunnersuut akuerineqarpat Nunatta kujataani pinngortitaq avatangiiserlu mingutsaaliorneqassaaq, taamaalillunilu nunalerinermik nersutaateqarnermillu inuuniuteqartut aningaasarsiorsinnaanerannut iluaqusiissalluni.